

werden opgespoten (15). Aanvoer van zaad uit IJmuiden is dus wel mogelijk, maar kennelijk niet noodzakelijk voor de vestiging.

Zwolse anjer (*Dianthus deltoides*). Van deze soort werd in 1974 een fraaie groeiplaats gevonden door het echtpaar K. Vlaanderen en wel op zesjarig „1+2”-terrein. Het is onbekend, of de soort er al niet eerder voorkwam. In

1975 werd zij niet op de plek van 1974, maar op een andere plaats rijk bloeiend teruggevonden. In 1976 was de soort daar ook niet meer, hetgeen toen (mede) aan de droogte geweten kon worden. Zoals bekend, is de Zwolse anjer een zeldzame plant, die sinds kort wettelijke bescherming geniet en derhalve niet meer geplukt mag worden.

Litteratuur:

1. Boerman, M. O. e.a., 1975. Tien jaar botanische inventarisatie in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Uitg. Gem. Waterleidingen A'dam.
2. Bolman, J., 1976. Wilde Planten in en bij Amsterdam. Zutphen.
3. Frieswijk, J. J., 1969. Een industriegebied in wording botanisch gezien. D.L.N. 72: 241.
4. Frieswijk, J. J., 1976. De flora van het industriegebied „Sloterdijk”. D.L.N. 79: 93.
5. Heimans, E., H. W. Heinsius en Jac. P. Thijsse, 1965. Geïllustreerde Flora van Nederland (21e druk). Amsterdam.
6. Heukels, H. en S. J. van Ooststroom, 1973. Flora van Nederland (17e druk). Groningen.
7. Kunz, H., 1960. Kleine kritische Bemerkungen zur Flora von Basel und Umgebung I. Bauhinia 1: 163.
8. Littel, A., 1975. Flora-inventarisatie van het opgespoten gebied Bijlmermeer en omstreken (+ supplement nov. 1975). Eigen uitgave Drs. A. Littel.
9. Mey, P. de, 1972. Notities over de Bitterling (*Blackstonia perfoliata*). D.L.N. 75: 40.
10. Publieke Werken, Dienst der, Gemeente Amsterdam, 1967. Bouwrijp maken van terreinen. Werk in Uitvoering 18: 3.
11. Robijns, A., 1956. Le genre *Blackstonia* en Belgique, au Grand-Duché de Luxembourg et aux Pays-Bas. Bull. Jard. Bot. Brux. 26: 353.
12. Ross-Craig, S., 1963-1966. Drawings of British Plants, parts XIX-XXIII London.
13. Sipkes, C., 1966. De Winterbitterling (*Blackstonia perfoliata* ssp. *serotina*). D.L.N. 69: 106.
14. Walters, J., 1951. De Avifauna in „Plan Tuinstad Sloterveer” (Amsterdam-West) in de periode October 1948 tot October 1949. Limosa 24: 12.
15. Walters, J., 1952. De broedvogelstand op een zandsputveld. De Wandelaar in Weer en Wind 7: 152.
16. Westhoff, V., P. A. Bakker, C. G. v. Leeuwen, E.E. v. d. Voo, 1970. Wilde planten, deel I. Uitg. Ver. tot Behoud v. Natuurmon. in Nederland. Amsterdam.
17. Zijlstra, G., 1972. Enkele opmerkingen over de Bitterling (*Blackstonia perfoliata*). D.L.N. 75: 223.
18. Zijlstra, G., 1972. Bemerkungen zur Systematik und Oekologie von *Blackstonia perfoliata* und *B. acuminata* (Gentianaceae). Acta Bot. Neerl. 21: 587.

Gieren

G. VAN BEUSEKOM

Tijdens verblijf in Spanje hebben we in de laatste vijf jaar heel wat gieren gezien. Talrijk zijn ze nergens meer, maar tweemaal maakten wij mee hoe een groepje, een van zes en een van zeven stuks, zich in de loop van een klein half uur verza-

melde bij het kadaver van een kalf, dat een paar honderd meter van de weg op een hellend weiland lag. Dat waren uitsluitend Vale gieren, goed herkenbaar aan de witte dons kraag en de beige gekleurde vleugeldekveren.

Het zijn enorme vogels, op de grond niet erg aantrekkelijk met hun lange, kale, rimpelige hals en onbeholpen sprongen. Die vertonen ze geregeld bij de voortdurende conflicten om en op de dode prooi. Een of twee dieren zijn daarmee bezig, vaak met de geweldige vleugels wijd uitgespreid de andere belettend naderbij te komen. Deze, nog jonge dieren, gezien de bruine kraag, zitten op een paar meter afstand schijnbaar geduldig te wachten op hun beurt. Nu en dan wordt het er een te machtig, hij waagt een paar sprongen naderbij, maar meteen gaan er een paar enorme vlerken dreigend omhoog en de stoutmoedige wordt weer naar zijn wachtpost verwezen (fig. 1). Pas als een van de dominante vogels zich dik gegeten heeft en met logge bewegingen wat opzij gaat, te lui om op te vliegen, krijgen de wachtenden hun kans, waarbij hetzelfde spel van opdringen en verjagen zich herhaalt.

Vale gieren hebben hun broedplaatsen op smalle richels van vrijwel loodrechte rotswanden, gewoonlijk in kleine kolonies bijeen. Dichtbij een klein stadje, hoog tegen een berghelling in Andalusië

Fig. 1. *Vale gieren bij dood kalf. Zahara, Andalusië, maart 1976.*

Fig. 2. *Vale gier, naderend zonder vleugelslag. Casares, Andalusië, maart 1976.*

Fig. 3. *Vale gier, omhoog schroevend op thermiek. Los Mallos, Aragon, juni 1977.*

Fig. 4. *Vale gier in glijvlucht. Casares, Andalusië, maart 1976.*

gelegen, is zo'n gierenwand, ervan gescheiden door een vallei. Vooral bij windstil weer en bewolkte hemel was er vaak uren lang geen gier in de lucht te bekennen. Met de kijker kon je ze dan als stille vaalbruine figuren ontdekken op

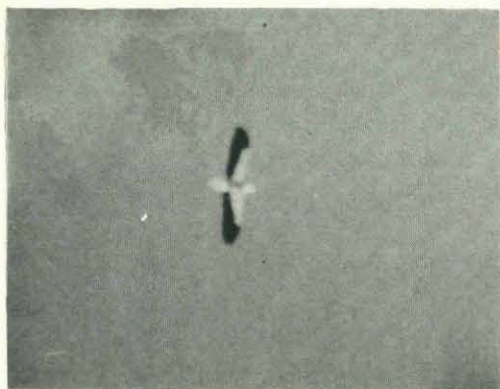

Fig. 5. Aasgier, stijgend. Jaca, Aragon, juni 1977.

de richels en in de nissen van hun rotswand. Een andere keer, bij zon en wat wind, was er een tamelijk geregeld verkeer van hun rustplaats over de vallei heen naar de vuilstortplaats even buiten het stadje, waar ze, evenals meeuwen, Kauwtjes en Koereigers de vuilnishopen afzoeken naar eetbaar afval. Indrukwekkend was het zo drie of vier van die reuzenvogels moeiteloos te zien zweven op de thermiek, de grote gevingerde vleugels onbeweeglijk uitgespreid (fig. 2 en 3). Eenmaal heb ik er zo veertien bij elkaar gezien. In de benedenwaartse glijvlucht worden de vleugels in de polsgewrichten geknikt (fig. 4).

Zo nu en dan vertoonde zich dan ook een volwassen Aasgier, veel kleiner, met helder wit en zwart verenkleed (fig. 5), maar ook als donker tegen de lichte

hemel afstekend vliegbeeld te herkennen aan de kleine spitse kop en de wigvormige staart. In Noord-Spanje, vlak ten zuiden van de Pyreneeën, zagen we de Aasgier meer dan de Vale gier. Alleen bij de imposante rode rotsen van Los Mallos was er kans op beide soorten tegelijk, al kregen we in de loop der laatste vijf jaar bij onze drie bezoeken aldaar duidelijk de indruk van geleidelijke achteruitgang. De mooiste gierenwaarneming in dit gebied dateert van 1972, op een zonnige mei-avond vanaf het balkon van ons hotel in Torla, vlakbij het Nationale Park van Ordesa. Tegen 6 uur verscheen op vrij geringe hoogte opeens het prachtige vliegbeeld van een Lammergeier recht boven ons. In langzame spiralen zeilde hij over de brede vallei omhoog naar de bergwand aan de overkant, waar hij over de kammen verdween. Onmiskenbaar waren de zeer lange, slanke vleugels, bij de enkele slagen diep naar beneden doorzweepend, en de forse, wigvormige staart. Zelfs de karakteristieke afhangende keelbaard was meermalen duidelijk te zien. Een machtig schouwspel, zoals je dat maar een enkele maal kunt treffen bij een zo zeldzaam geworden soort. Er zijn berichten over enige toename van het aantal Lammergeieren in de laatste jaren. Het is zeer te hopen dat dit zich doorzet, want een verdwijnen van dit machtige dier zou het zoveelste voorbeeld zijn van een onherstelbaar verlies. We blijven scherp naar hem uitkijken!

Litteratuur:

1. Bruun, B., 1974. Gids voor de vogels van Europa, 3e druk, Elsevier, Amsterdam/Brussel.
2. Peterson, R. T., G. Mountfort & P. A. D. Hollom, 1963. Vogelgids, bew. Mr. J. Kist, 7e druk, Elsevier, Antwerpen/Brussel.
3. Porter, R. F., Ian Willis, Steen Christensen & Bent Pors Nielsen, 1976. Flight Identification of European Raptors, ed. 2, T. & A. D. Poyser Limited, Berkhamsted.